

Konferencja naukowa
„Związani historią. Stosunki polsko-żydowskie na ziemiach polskich”
Warszawa, 20–22 listopada 2019 roku

DZIEŃ 1

Środa, 20 listopada 2019

BŁĘKITNY WIEŻOWIEC, pl. Bankowy 2

09.30–10.00 rejestracja uczestników

10.00–10:20 OTWARCIE KONFERENCJI:

10.20–12.10 SESJA OTWIERAJĄCA

prof. Paweł Śpiewak

Jolanta Żyndul (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma), *Rabini wobec państwa polskiego, 1918–1939*

Anna Michałowska-Mycielska (Instytut Historyczny, Uniwersytet Warszawski), *Działalność wysłanników żydowskich podczas sejmów Rzeczypospolitej w XVI–XVIII w.*

Andrzej Rykała (Katedra Geografii Politycznej, Historycznej i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Łódzkiego), *„Z bronią w rękę stać na straży życia ludności żydowskiej”. Społeczno-polityczne i przestrzenne uwarunkowania działalności Komisji Specjalnej w Łodzi po drugiej wojnie światowej*

Mateusz Rodak (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk), *Między kasiarzem a sutenerem. Międzywojenny chrześcijańsko-żydowski świat przestępczy Warszawy. Studium przypadku jednej ulicy (ul. Ostrowska)*

DYSKUSJA

12.10–12.40 PRZERWA KAWOWA

BŁĘKITNY WIEŻOWIEC

pl. Bankowy 2

12.40–14.30 ZAGŁADA

prof. Mateusz Rodak

Alicja Jarkowska-Natkaniec (Instytut Historii, Uniwersytet Jagielloński) *Szantażyści i donosiciele w Krakowie podczas II wojny światowej*

Szymon Pietrzykowski (Instytut Pamięci Narodowej, oddział w Poznaniu) *„W Poznaniu panował największy antysemityzm, ale podczas wojny ludzie byli dla nas mili”. Kontakty między więźniami obozów pracy dla Żydów w Poznaniu a polską ludnością cywilną.*

Justyna Majewska (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma), *„A zdobycie mieszkania jest tak trudne, jak rozdarcie Morze Czarne”. Wymiana mieszkań między Polakami i Żydami w czasie tworzenia gett na wybranych przykładach z miast okupowanej Polski*

Maria Ferenc Piotrowska (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma), *Co Żydzi w getcie warszawskim wiedzieli o wydarzeniach w „aryjskiej” części Warszawy i okupowanej Polsce?*

DYSKUSJA

14.30–16.40 KULTURA

prof. Anna Landau-Czajka

Anna Kuligowska-Korzeniewska (Akademia Teatralna im. A. Zelwerowicza, Warszawa) *„Dybukizacja” teatru polskiego*

Daniel Kalinowski (Akademia Pomorska w Słupsku), *Marek Arnsztein – żydowski dramaturg piszący po polsku (również)*

Monika Szablowska-Zaremba (Wydział Nauk Humanistycznych, Katolicki Uniwersytet Lubelski), *Prasa międzywojnia miejscem spotkań polskich i żydowskich pisarzy*

Agnieszka Kajczyk (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma), *Ludzie i filmy – żydowskie środowisko filmowe w powojennej Polsce (1945–1950)*

Jacek Drozda (niezależny badacz), *Od Hersza Mendla do Jakuba Szapiry. Warszawska polityka uliczna w autobiografii rewolucjonisty i w powieści Szczepana Twardocha.*

18:00–19:30

Żydowski Instytut Historyczny, hol główny

Spotkanie wokół pierwszego tomu serii „Związani historią. Stosunki polsko-żydowskie na ziemiach polskich”

prof. Jan Doktor: *Bracia, obcy czy współobywatele. Debaty chrześcijańskie na temat judaizmu i jego wyznawców w Europie do początków XIX wieku* z udziałem prof. Anny Landau-Czajki i prof. Stanisława Obirka.

19.30

KOLACJA DLA UCZESTNIKÓW KONFERENCJI

DZIEŃ 2 21 listopada 2019	
BŁĘKITNY WIEŻOWIEC pl. Bankowy 2	ŻYDOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY (SALA 20) ul. Tłomackie 3/5
10.30–12.20 ZAGŁADA prof. Andrzej Rykała Michał Grochowski (Uniwersytet Wrocławski), <i>Polsko-żydowskie spółki szmuglerskie i ich udział w zaopatrzeniu getta warszawskiego</i> Magdalena Mikołajczak (Uniwersytet Łódzki), <i>Działalność orkiestry symfonicznej w getcie łódzkim w latach 1940–1944</i> Maria Sławek (Akademia Muzyczna w Krakowie), <i>Zagłada w twórczości kompozytorskiej Mieczysława Weinberga</i> Katarzyna Markusz (Centrum Kultury Jidysz), <i>Poniemieckie? Pożydowskie? Niczyje? Żydowskie mienie po wojnie na przykładzie Sokołowa Podlaskiego</i> DYSKUSJA	10.30–12.20 KULTURA prof. Daniel Kalinowski Martyna Dymon (niezależna badaczka), <i>Pejzaże wyryte w tkankach. Rekonstrukcja obrazu Polski w twórczości Irit Amiel</i> Anna Landau-Czajka (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk), <i>Goj – czyli kto? Wieloznaczność pojęcia</i> Julia Sołtan (niezależna badaczka), <i>Polska to ktoś Inny... Relacje klasowe w PRL-u w „Włoskich Szpilkach” i „Szumie” Magdaleny Tulli oraz „Domu z dwiema wieżami” Macieja Zaremby Bielawskiego</i> Aleksandra Romańska (dziennikarka, niezależna badaczka), <i>Ćwiszyn – czy warto było?</i> DYSKUSJA
12.20–13.20 LUNCH BŁĘKITNY WIEŻOWIEC pl. Bankowy 2	
13.20–14.20 ŻYDOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY, ul. Tłomackie 3/5 Oprowadzanie po wystawie czasowej <i>Polenaktion, październik 1938 r. Historia wypędzonych z Niemiec</i>	

BŁĘKITNY WIEŻOWIEC pl. Bankowy 2	ŻYDOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY (SALA 20) ul. Tłomackie 3/5
14.20–16.10 LOKALNOŚĆ I MIASTECZKA dr Paweł Fijałkowski Maria Skwara (niezależna badaczka), <i>Sytuacja Żydów w Pruszkowie od powstania gminy żydowskiej do deportacji do getta warszawskiego (1904–1940)</i> Katarzyna Thomas (niezależna badaczka), <i>Stosunki polsko-żydowskie w Drohobyczu w latach 1918–1939. Drohobyckie relacje narodowościowe w okresie wojennym 1939–1945</i> Maria Misztal (Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego), <i>Stosunki polsko-żydowskie na dolnym Śląsku po II wojnie światowej. Wpływ doświadczeń repatriacyjnych na postawy przedstawicieli obu narodowości</i> Jarosław J. Szczepański (dziennikarz, niezależny badacz), <i>Warka – 60 km od Warszawy – miejsce, o którym by chciano zapomnieć</i> DYSKUSJA	14.20–15.50 GOSPODRKA prof. Andrzej Żbikowski Alicja Maślak-Maciejewska (Zakład Historii Żydów w Instytucie Judaistyki UJ; Ośrodek Studiów nad Historią i Kulturą Żydów Krakowskich UJ), <i>„Bez różnicy wyznania”: inicjatywy dobroczynne krakowskich Żydów postępowych w XIX w.</i> Przemysław Zarubin (Instytut Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego), <i>Rola Żydów w życiu gospodarczym Krakowa i okolic w okresie autonomii galicyjskiej (1860–1914)</i> Michał Grochowski (Uniwersytet Wrocławski), <i>Zatrudnienie Polaków w szopach na terenie getta szczątkowego w Warszawie</i> DYSKUSJA
16.00–17.00 ŻYDOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY, ul. Tłomackie 3/5 Oprowadzanie po wystawie czasowej <i>Polenaktion, październik 1938 r. Historia wypędzonych z Niemiec</i>	

DZIEŃ 3 22 listopada 2019	
BŁĘKITNY WIEŻOWIEC pl. Bankowy 2 9.30–11.40 WŁADZA I POLITYKA prof. Jolanta Żyndul Katarzyna Kocik (Instytut Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa), <i>Obcy, wróg, obywatel? Polska Partia Socjalistyczna wobec kwestii żydowskiej w międzywojennej Polsce (1918–1939)</i> Katarzyna Czajka-Kominiarczuk (blogerka), <i>Stosunki polsko-żydowskie w związkach zawodowych kinematografii Polskiej w latach 30., na podstawie „Wiadomości Filmowych”</i> Ewa Kołodziejska (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk), <i>Relacje polsko-żydowskie na forum samorządu miejskiego w okresie międzywojennym. Przypadek Płocka</i> Maciej Moszyński (Stowarzyszenie Miasteczko Poznań), <i>Poznański syjonizm i rewolucje. Działalność Żydowskiej Rady Ludowej we wspomnieniach Maxa Kollenschera</i> Katarzyna Person (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma), <i>Polacy i Żydzi z Polski w obozie DP Bergen-Belsen</i> DYSKUSJA	ŻYDOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY (SALA 20) ul. Tłomackie 3/5 9.50–11.40 PAMIĘĆ prof. Joanna Nalewajko-Kulikow Andrzej Czyżewski (Wydział Filozoficzno-Historyczny UŁ), <i>Światło odbite? Oficjalne upamiętnianie dziejów łódzkiego getta w PRL</i> Piotr Kendziorek (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma), <i>Kategorie psychoanalityczne jako instrument opisu konsekwencji Zagłady w polskiej świadomości zbiorowej</i> Krzysztof Czajka-Kalinowski (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma), <i>Digitalizacja i udostępnianie zbiorów jako narzędzie świadomości historycznej</i> Tadeusz Epsztein (IH PAN) <i>Żydzi w perspektywie polskiego dworu ziemiańskiego w XIX–XX w.</i> DYSKUSJA
11.40–12.00 PRZERWA KAWOWA BŁĘKITNY WIEŻOWIEC, pl. Bankowy 2	

BŁĘKITNY WIEŻOWIEC,   pl. Bankowy 2
12.00–13.50 LOKALNOŚĆ I MIASTECZKA   prof. Jan Doktor   Paweł Fijałkowski (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma), <i>Żydzi, mieszczenie i szlachta w Warszawie XVII–XVIII w. Antagonizmy i powiązania</i>   Jolanta Kruszniewska (Instytut Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego), <i>Inicjatywy polonizacyjne podejmowane przez inteligencję żydowską we Lwowie w drugiej połowie XIX w.</i>   Jakub Bendkowski (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma), <i>Stosunki polsko-żydowskie w Grodzisku Mazowieckim w latach 1890–1945</i>   Ewa Nizińska (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk), <i>Fotoplastykon stosunków polsko-żydowskich w Samborze 1918–1939</i>   DYSKUSJA
13.50–14.50 LUNCH   BŁĘKITNY WIEŻOWIEC, pl. Bankowy 2

W trakcie konferencji planowane są dwa oprowadzania kuratorskie dr Katarzyny Person po wystawie czasowej *Polenaktion, październik 1938 r. Historia wypędzonych z Niemiec*

Oprowadzania kuratorskie odbędą się 21 listopada w następujących godzinach:

13.20–14.20

16.00–17.00

Sfinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2022.

niedolega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Partnerzy projektu

Zakład Historii Społecznej XIX i XX wieku IH PAN